

Principer för ägarstyrning i Skellefteå kommun

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Syfte	3
1.2	Kommunen som ägare	3
1.2.1	Kommunal kompetens	4
1.3	Koncerndefinitioner och andra definitioner	4
1.4	Kommunens styrmodell	5
1.5	Värdeskapande ägarstyrning	5
1.5.1	Samordning i bolagskoncernen.....	5
2	Bolagsorgan – ledning av kommunens bolag	6
2.1	Kommunfullmäktige.....	6
2.2	Valberedning.....	7
2.3	Kommunstyrelsen och dess uppsiktsplikt.....	7
2.4	Bolagsstämma/årsstämma	8
2.4.1	Ombud på bolagsstämman.....	9
2.5	Bolagsstyrelse	9
2.5.1	Styrelsens ordförande.....	9
2.5.2	Arbetstagarrepresentanter	10
2.6	Verkställande direktör	10
2.6.1	Rekrytering av verkställande direktör	11
2.7	Lekmannarevisorer	11
2.8	Yrkesrevisorer.....	11
3	Formella styrdokument	11
3.1	Bolagsordning.....	11
3.2	Ägardirektiv.....	12
3.3	Aktieägaravtal	12
3.4	Övriga styrdokument.....	12
3.4.1	Styrelsens arbetsordning	12
3.4.2	VD-instruktioner.....	12
4	Bolagsstyrning i Skellefteå Stadshuskoncernen	13
4.1	Bolagsorgan/nätverk	14
4.1.1	Skellefteå Stadshus AB.....	14
4.1.2	Styrelsen i koncernbolagen.....	14
4.1.3	KLK/VD-nätverk och koncernledningsgrupp	15
4.1.3.1	Finansråd.....	15
4.1.3.2	Nätverk för stödfunktioner	15
4.2	Styrning av helägda dotterbolag och dess helägdadotterbolag.....	16
4.2.1	Bolagsordning.....	16
4.2.2	Ägardirektiv och instruktioner	16
4.2.3	Övriga styrdokument	16
4.2.4	Ägardialoger	16
4.2.5	Tjänstemannadialog/avstämningsförfarande.....	17
4.2.6	Bolagsdag med årsstämmor eller individuella årsstämmor	17
4.2.7	Rutiner för uppföljning och rapportering	17

4.2.7.1	Informationsärenden till Skellefteå Stadshus AB	18
4.2.7.2	Bildande av aktiebolag	18
4.2.7.3	Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt	18
4.2.8	Ekonomistyrning	18
4.2.8.1	Allmänt	18
4.2.8.2	Budget och plan	18
4.2.8.3	Utdelning, koncernbidrag och aktieägartillskott	18
4.3	Styrning delägda bolag	19
4.3.1	Aktieägaravtal	19
4.3.2	Bolagsordning	20
4.3.3	Ägardirektiv	20
4.3.4	Information till Skellefteå Stadshus AB	20
4.3.5	Rutin för uppföljning	20
4.3.6	Delägda bolags förvärv av aktier i andra bolag	20
4.3.7	Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt	20
4.3.8	Ägarsamråd och dialoger	20
4.4	Offentlighetsprincipen	20
5	Styrning av kommunens direktägda bolag	21
5.1	Bolagsorgan	21
5.1.1	Kommunstyrelsen	21
5.1.2	Bolagsstyrelsen	21
5.2	Styrning	21
5.2.1	Bolagsordning	22
5.2.2	Ägardirektiv	22
5.2.3	Rutin för uppföljning	22
5.2.4	Information	22
5.2.5	Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt	23
6	Intresseföretag ägda inom koncernen	23
6.1	Val av styrelseledamöter, styrelsens sammansättning och styrelseuppdraget	22
7	Övrigt	23
7.1	Val av styrelseledamöter, styrelsens sammansättning och styrelseuppdraget	22
7.1.1	Externa ledamöter	24
7.1.2	Ersättning till förtroendevalda styrelseledamöter, suppleanter och lekmannarevisorer	24
7.2	Uppdateringar och ändringar	24
	Bilaga 1 Generellt ägardirektiv	25
	Bilaga 2 Löpande ägarstyrning – Tid- och aktivitetsplan	26
	Bilaga 3 Lathund vid förvärv av nytt bolag eller nybildande av bolag inom kommunkoncernen	28
	Bilaga 4 Instruktion för ombud vid årsstämma	31

1. Inledning

En stor del av kommunens verksamhet drivs i aktiebolagsform. Bolagen representerar betydande värden och ägs ytterst av kommuninvånarna i Skellefteå. En grundförutsättning för kommunens bolagsverksamhet är att den är till nytta för kommuninvånarna och att verksamheten liksom kommunens övriga verksamhet leder mot Skellefteå kommuns vision - En hållbar plats för en bättre vardag.

Kommunen vill skapa goda förutsättningar för de verksamheter som kommunen äger och förvaltar i bolagsform. Ambitionen är att kommunicera en klar och tydlig bild av syftet med ägarskapet samt vilken utveckling som kommunen vill se i bolagen.

1.1 Syfte

Syftet med detta dokument är att tydliggöra bolagsstyrningen i kommunen. Dokumentet ska, tillsammans med övriga styrdokument, vara ett verktyg i kommunens arbete med ägarstyrning.

1.2 Kommunen som ägare

I kommunallagen anges förutsättningarna för att överlämna kommunala angelägenheter till ett aktiebolag, såväl hel- som delägda bolag. Verksamhet som överlämnas och bedrivs i bolagsform ska falla inom den kommunala kompetensen.

Det finns även ytterligare krav som ska vara uppfyllda. Exempelvis ska det kommunala ändamålet med verksamheten och de kommunala befogenheterna anges i bolagsordningen och kommunfullmäktige ska utse styrelserepresentanter i de aktiebolag där kommunen har ett ägarintresse. Kommunfullmäktige ska också ta ställning innan beslut av principiell beskaffenhet eller större vikt fattas. För delägda bolag gäller att de kommunala kraven ska tillämpas i en omfattning som är rimlig med hänsyn till ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. För bolag som ägs helt av flera olika kommuner/regioner gäller kraven fullt ut. Därutöver gäller rätten att ta del av allmänna handlingar i de bolag där kommuner anses utöva ett rättsligt bestämmande inflytande.

Aktiebolagslagen och andra lagar som är tillämpliga för aktiebolag gäller för de kommunala bolagen, men även t ex lagen om offentlig upphandling (LOU). När det gäller upphandling kan det dock finnas särskilda regelverk för vissa verksamheter.

För kommunen är insyn i de kommunala verksamheterna av stor vikt. I de bolag där kommunen har ett dominerande inflytande gäller också reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

1.2.1 Kommunal kompetens

Som beskrivs ovan ska den verksamhet som kommunen överlämnar till ett aktiebolag falla inom den kommunala kompetensen. Det innebär att om en kommun väljer att bilda ett aktiebolag ska hänsyn tas till två regelsystem; kommunallagen (2017:725), KL, som gäller för kommunen, och aktiebolagslagen (2005:551), ABL, som gäller för aktiebolaget.

En grundläggande förutsättning för att kommuner ska kunna lämna över verksamhet till kommunägda bolag är att verksamheten är *en kommunal angelägenhet*. De kommunala angelägenheterna är något som är av allmänt intresse och har en anknytning till kommunens område eller kommunens medlemmar.

Kravet på allmänt intresse balanseras av de grundläggande kommunalrättsliga principerna som anges i 2 kap. KL, lokaliseringsprincipen, likställighetsprincipen, självkostnadsprincipen samt förbud om stöd till andra näringsverksamheter.

Lokaliseringsprincipen innebär att kommunerna endast ska vidta åtgärder som berör det egna geografiska området eller de egna medlemmarna. En kommun kan dock engagera sig utanför det egna geografiska området om det är till nytta för de egna kommunmedlemmarna.

Likabehandlingsprincipen innebär att kommunen ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Som utgångspunkt ska kommuner inte bedriva affärsverksamhet som konkurrerar med det privata näringslivet. Kommuner får dock bedriva affärsverksamhet om syftet är allmännyttigt och det sker utan vinstsyfte. Kommunen är bunden av *självkostnadsprincipen*, vilket innebär att högre avgifter inte får tas ut än det som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som tillhandahålls. Det ska observeras att det i speciallagstiftning ofta finns undantag från självkostnadsprincipen, bl.a. i ellagen och i lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, som anger att verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer.

I kravet på allmänt intresse finns vidare ett *förbud mot understöd åt enskilda* eftersom det kommunalrättsligt inte anses vara ett allmänt intresse att sådant stöd lämnas.

1.3 Koncerndefinitioner och andra definitioner

Bolag utgör ett sammanfattande begrepp för aktiebolag, stiftelse eller motsvarande. Bolag kan antingen vara hel- eller delägda.

I det regelverk som Skellefteå Stadshuskoncernen omfattas av, definieras delägda bolag i vissa fall som intresseföretag. Ett intresseföretag definieras genom följande beskrivning:

Ett företags innehav av andelar i ett intresseföretag är ett innehav som är avsett att främja verksamheten i ägarföretaget. En tumregel är att röstetalet för innehavet minst ska uppgå till 20%. Individuella överväganden fastställer klassificeringen av ägarandelen.

Koncern utgörs av en grupp bolag med ägarsamband. I en koncern kan flera underkoncerner ingå.

Kommunkoncernen utgörs av kommunens nämnder samt hel- och delägda bolag där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande.

Bolagskoncernen är en underkoncern till kommunkoncernen och utgörs av en s.k. äkta aktiebolagskoncern med moderbolaget Skellefteå Stadshus AB som ägare till ett antal dotterbolag

1.4 Kommunens styrmodell

Kommunens styrmodell är de förtroendevaldas verktyg för att styra kommunens verksamheter. Styrmodellen är beslutad i kommunfullmäktige och består av följande delar:

- **Visionen** är kommunens gemensamma och långsiktiga målbild för framtiden.
- **Programmet för mandatperioden** beskriver de styrandes politiska viljeinriktningar för mandatperioden.
- Kommunens **gemensamma styrdokument** är tvärsektoriella inriktningar för Skellefteås utveckling mot kommunens vision, ex utvecklingsstrategin 2030. Styrdokumenterna förtydligar politiska viljeinriktningar och ambitioner eller förhållningssätt.
- **Mål och uppdragsplaner/ägardirektiv.** För att styra och prioritera fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål för mandatperioden som gäller för kommunens nämnder och bolag. I uppdragsplanerna för nämnderna och ägardirektiven för bolagen tydliggörs den politiska viljeinriktningen. För bolagen ska ägardirektiven tydliggöra ägarens prioriteringar under mandatperioden. Ägardirektiven uppdateras vid behov, dock minst en gång per mandatperiod.

För mer information kring kommunens styrning, se Skellefteå kommuns styrprinciper.

1.5 Värdeskapande ägarstyrning

Kommunen tillämpar en värdeskapande ägarstyrning som innebär förtroende för att kommunen löpande utvecklar, samordnar och utvärderar bolagsverksamheten så att den skapar största möjliga samhällsnytta. Genom öppenhet och tillit till respektive organs roll skapas mervärde för kommunen, dess bolag och medlemmar. Ett viktigt inslag i ägarstyrningen är en **aktiv dialog** mellan ägaren och bolagen.

Som ett led i den värdeskapande ägarstyrningen är de flesta av kommunens helägda och tre delägda dotterbolag organiserade i en aktiebolagsrättslig koncern med Skellefteå Stadshus AB som moderbolag i koncernen. Därutöver äger kommunen direkt ett fåtal bolag.

1.5.1 Samordning i bolagskoncernen

I kommunkoncernen sker samordning för tillsammanssatsningar inom olika områden för helhetens bästa. Detta ska ge stöd för kommunen och de kommunägda bolagen att effektivt hantera

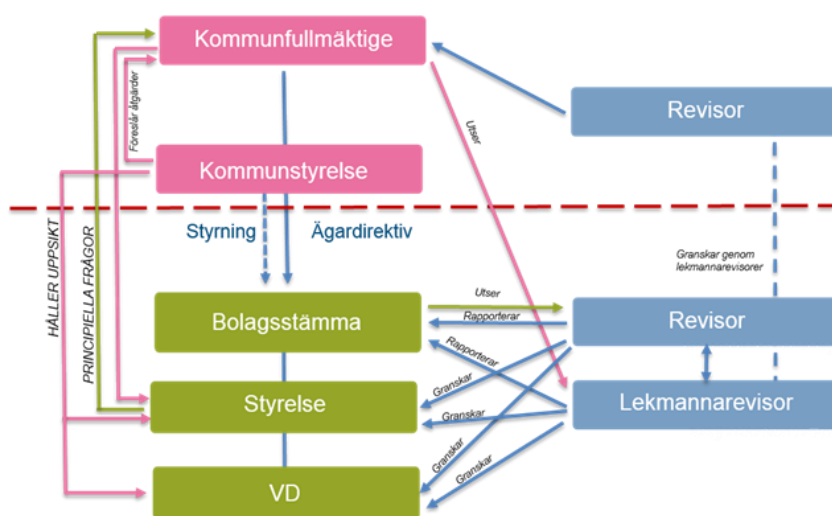
gemensamma områden som rör Skellefteås utveckling eller exempelvis samordning i digitaliseringsfrågor, kompetensförsörjning, livslångt lärande, säkerhet och krisberedskap, administrativa tjänster, lokaler och upphandling av varor och tjänster enligt LOU. I utvecklingsstrategin Skellefteå 2030 anges prioriterade områden för Skellefteås utveckling.

2 Bolagsorgan – ledning av kommunens bolag

Aktiebolagslagen innehåller grundläggande regler om bolagets organisation. I lagen framgår vilka organ som ska finnas i bolaget, vilka uppgifter respektive organ har och vilket ansvar de personer har som ingår i bolagsorganen.

Av aktiebolagslagen följer att det i bolaget ska finnas tre beslutsorgan; bolagsstämman, styrelse och verkställande direktör, vilka står i ett hierarkiskt förhållande till varandra. Det ska också finnas ett kontrollorgan, revisor, som utses av bolagsstämman. I den kommunala sfären finns organen kommunfullmäktige och kommunstyrelse, vilka har olika roller i bolagsstyrningen. I kommunägda bolag utses också en lekmannarevisor.

Bolagsstyrning handlar om samspelet och dialogen mellan ägare, styrelse, VD, revisor och intressenter. Viktiga inslag i ägarstyrningen är ett aktivt styrelsearbete samt tillit mellan ägaren och den utsedda styrelsen.

2.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige har den övergripande och lagstadgade ägarrollen för samtliga bolag där kommunen har ett ägarintresse. Det är kommunfullmäktige som beslutar om att en kommunal verksamhet ska bedrivas i bolagsform och fastställer vilket ändamål och vilka befogenheter som ska gälla för bolagets verksamhet.

Formellt utövar kommunfullmäktige sin ägarroll gentemot bolagen bland annat genom att:

- fastställa bolagsordningar
- fastställa ägardirektiv (se avsnitt 3.2 Ägardirektiv)
- utse styrelseledamöter (se avsnitt 2.2 Valberedning)

- utse lekmannarevisorer (se avsnitt 2.2 Valberedning)
- utse ägarens ombud (se avsnitt 2.2 Valberedning)
- ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt innan beslut fattas i bolaget

Om ett ärende är ~~Frågor~~ av principiell beskaffenhet eller av större vikt behöver bedömas från fall till fall. Nedan anges exempel på ärenden som kan vara av principiell beskaffenhet eller av större vikt:

- borgensbeslut
- förvärv, försäljning, bildande eller avveckling av bolag. Undantag kan i detta fall vara exempelvis bolagsförvärv/försäljningar som är kopplade till fastighetsförvärv/försäljningar under fastställda belopp i ägardirektiv eller där aktievärdet uppgår till mindre belopp.
- större/strategiska försäljningar eller köp av fastigheter om inte annat anges i bolagets ägardirektiv
- större investeringar som ändrar inriktning på nuvarande verksamhet och/eller som väsentligt kan påverka bolagets ekonomi eller är av strategisk betydelse för kommunen.
- förändringar i det fastställda kommunala ändamålet för bolagets verksamhet

Frågor som kräver kommunfullmäktiges yttrande ska beredas av kommunstyrelsen. Om bolaget ingår i Skellefteå Stadshuskoncernen ska frågorna även samordnas i samverkan med moderbolaget Skellefteå Stadshus AB.

Investeringar överstigande 200 miljoner kronor ska vara föremål för kommunfullmäktiges beslut. Av ägardirektiven ska det framgå vilken beloppsnivå som är vägledande för när investeringsbeslut understigande 200 miljoner kronor ska lämnas till Skellefteå Stadshus för godkännande.

I delägda bolag ska kommunen (ägaren) komma överens med övriga aktieägare hur ägandet ska utövas, vilket normalt sker i ett aktieägaravtal.

2.2 Valberedning

Kommunfullmäktige utser en valberedning som lämnar förslag till de uppdrag som ska utses av kommunfullmäktige, vilket är ledamöter och eventuella ersättare, ordförande och vice ordförande samt lekmannarevisorer, se även beskrivning 6.1 och 6.1.1. Vid sidan av demokratisk förankring och erfarenheter från förtroendeuppdrag kan branschkunskap och affärskompetens också vägas in, varför nomineringar även kan ske på annan grund än partipolitisk.

Vid val inför en ny mandatperiod lämnar valberedningen förslag till samtliga uppdrag i de olika bolagsorganen. Vid fyllnadsval under pågående mandatperiod behöver inte alla val beredas av valberedningen. Ordförandeval ska dock alltid beredas av valberedningen. Valberedningens arbete brukar normalt föregås av en nomineringsprocess internt inom berörda partier.

Valberedningen ska även lämna förslag på val av de ägarombud som ska utses av kommunfullmäktige. Ägarombuden utses i huvudsak på partipolitisk grund. Undantag kan ske avseende mindre dotterbolag i underkoncern eller i delägda dotterbolag.

För val i dotterbolag avseende ej politiskt tillsatta styrelseledamöter bereds valen inför bolagsstämman av moderbolagets VD och ordförande i förening. Förslaget till nya styrelseledamöter lämnas sedan till kommunfullmäktige för beslut. I de fall där bolaget avser ett bolag som bildas

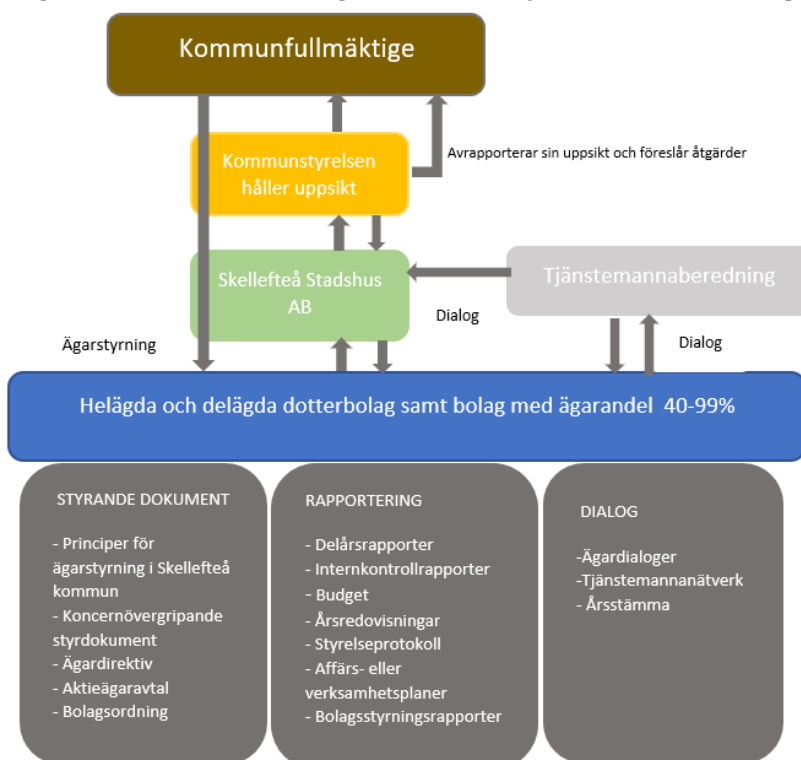
för att så snart som möjligt avyttras får beslut om förslag till styrelseledamöter fattas av styrelsen i Skellefteå Stadshus AB.

2.3 Kommunstyrelsen och dess uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ska ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de bolag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i. Detta gäller främst ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda ägardirektiv, men också på andra förhållanden som är av betydelse för kommunen.

Kommunstyrelsens förstärkta uppsiktsplikt innebär att styrelsen ska göra en årlig bedömning av bolagens verksamhet utifrån det ändamål och de befogenheter som anges i bolagsordningen. Om kommunstyrelsen bedömer att ett bolag under året har avvikit från sitt ändamål och sina befogenheter ska kommunstyrelsen lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder. Kommunstyrelsen ska avrapportera resultatet av uppsikten till kommunfullmäktige.

Utövandet av uppsiktsplikten sker bland annat genom granskning av bolagens årsredovisningar med tillhörande revisionsrapporter, granskningsrapporter och styrelseprotokoll. Därutöver sker löpande uppföljningar, kontroller och dialoger med bolagen. Som ett led i styrningen ska bolagen inlämna en årlig bolagsstyrningsrapport till kommunstyrelsen. Uppgifterna i rapporten är till stöd för kommunstyrelsens uppsiktsplikt och ger en översiktlig bild över året som har gått. I rapporten anges bland annat uppfyllelse av det kommunala ändamålet och ägardirektivet, ärenden som inlämnats till kommunen för beslut eller ställningstagande, hur den interna styrningen och kontrollen har fungerat samt hur styrelsearbetet har förlöpt.

För att kunna utföra sin uppsiktsplikt är det viktigt att kommunstyrelsen bereds insyn och möjlighet att ta del av handlingar i kommunens bolag.

2.4 Bolagsstämma/årsstämma

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ och det är på stämman som ägaren utövar sitt rättsliga inflytande över bolaget. Detta innebär att tillämpliga styrdokument som kommunfullmäktige beslutat om, exempelvis bolagsordning och ägardirektiv, även ska antas på bolagets bolagsstämma för att bli rättsligt bindande.

Årsstämman ska hållas varje år inom sex månader från räkenskapsårets utgång och ska fastställa årsredovisningen (samt i förekommande fall koncernredovisningen) och besluta om hur bolagets vinst eller förlust ska disponeras. Årsstämman ska även pröva frågan om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören. Årsstämman ska i förekommande fall även besluta om val av styrelseledamöter, revisorer etc. Förändring av styrelse följer i regel den politiska mandatperioden och sker vart fjärde år.

Årsstämmorna för Skellefteå Stadshus ABs dotterbolag ska hållas innan tidpunkten för moderbolagets årsstämma, då styrelsen i moderbolaget ska fastställa koncernredovisningen som baseras på samtliga koncernbolags resultat- och balansräkningar för det gångna året.

Extra bolagsstämma kan hållas mellan tidpunkt för årsstämmorna för respektive år för beslut som bolagsstämman behöver fatta, t ex förändring av bolagsordning.

Kommunens aktier i ett bolag företräds av ett ombud på bolagsstämman. Kommunfullmäktige utser ägarombud till stämman i Skellefteå Stadshus AB och dess dotterbolag.

2.4.1 Ombud på bolagsstämman

Kommunens ombud ska besluta i enlighet med de instruktioner som lämnats till ombuden av det organ som är behörigt att ge instruktioner. Kommunstyrelsen fastställer årligen den instruktion som ska gälla för ombudens medverkan på bolagsstämman för det kommunägda bolaget. Ombud företräder ägaren på bolagsstämma enligt instruktionerna (se bilaga nr 4) och deltar bland annat i beslut om:

- fastställande av resultat- och balansräkning.
- disposition beträffande bolagets vinst eller behandling av uppkommen förlust enligt den fastställda balansräkningen i enlighet med styrelsernas förslag.
- bevilja ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktör.
- antagande av kommunen beslutade principer, riktlinjer och policies.
- val av styrelseledamöter i enlighet med beslut av kommunfullmäktige.

Om det av bolagsordning eller aktieägaravtal finns andra beslut som ska fattas av bolagsstämman ska även kommunens ombud rösta i dessa frågor. Dessa frågor ska i så fall framgå av instruktionerna till ombudet.

2.5 Bolagsstyrelse

Bolagsstyrelsernas huvuduppdrag är att säkerställa att bolagen lever upp till ägarens förväntningar och mål i ägardirektiven genom att bryta ner målen i exempelvis affärsplaner och strategier, utifrån vad som är relevant för bolagets verksamhet och omfattning. Styrelsens ledamöter förutsätts vara väl insatta i bolagets verksamhet och ägarens intentioner/förväntningar och mål, vilka utgör grunden för det strategiska arbetet. Enligt aktiebolagslagen är det bolagsstyrelsen som ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsen ska också fortlöpande bedöma bolagets, och om bolaget är moderbolag i en koncern, koncernens ekonomiska situation.

Styrelsen ansvarar också för verksamhetsrapporteringen till bolagets ägare. Styrelsen ska även se till att bolaget har en god intern kontroll samt kontinuerligt bedöma och följa upp bolagets risker.

Styrelsen ska årligen utvärdera sitt arbete. Om styrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska styrelsen åtgärda bristerna samt anmäla dem till bolagets ägare om bristerna är av väsentlig karaktär.

2.5.1 Styrelsens ordförande

I en styrelse som har mer än en ledamot ska en av ledamöterna vara ordförande. Ordföranden ska leda styrelsens arbete och bevaka att styrelsen fullgör de uppgifter som beskrivs i punkt 2.5.

Styrelsens ordförande har en viktig roll för ett gott styrelsearbete. Ordförandes roll omfattar bland annat följande:

- Organisera och leda styrelsens arbete.
- Fortlöpande följa bolagets verksamhet och initiera lämpliga åtgärder.
- Fastställa dagordning, kalla till sammanträde, säkerställa att protokoll förs och att beslut fattas samt verkställs effektivt.
- Informera styrelsen mellan möten vid kännedom om väsentlig information.
- Vara ett stöd/bollplank till VD.
- Vara en länk mellan ledning/styrelse/ägare.
- Se till att VD:s och styrelsens arbete årligen utvärderas.
- Företräda styrelsen och bolaget

2.5.2 Arbetstagarrepresentanter

Arbetstagarrepresentant kan väljas om ett bolag sysselsätter i genomsnitt minst 25 arbetstagare i Sverige och om det finns en arbetstagarorganisation (fackförening) som har kollektivavtal. Fackföreningen är den part som kan fatta beslut om att arbetstagarrepresentant ska väljas in i en bolagsstyrelse.

För de helägda dotterbolag där arbetstagarrepresentanter utsetts, bör dessa även utses som arbetstagarrepresentanter i moderbolagets styrelse.

Arbetstagarrepresentanterna får enligt lagen om styrelserepresentation (Lag 1987:1245) inte delta i behandlingen av frågor som rör "kollektivavtal eller stridsåtgärder eller andra frågor där en facklig organisation på arbetsplatsen har ett väsentligt intresse som kan strida mot företagets." Det innebär t.ex. att arbetstagarrepresentanterna inte ska vara med när frågor kring ledningens ersättningsystem behandlas. I övrigt ska arbetstagarrepresentanterna ses som övriga ledamöter, varför de exempelvis ska vara med i styrelse- och VD utvärderingen.

2.6 Verkställande direktör

Bolagets verkställande direktör (VD) ska sköta den löpande förvaltningen i bolagetenligt styrelsens riktlinjer och anvisningar (se även avsnitt 3.4.2 om VD-instruktion) samt se till att bolagets bokföring och medelsförvaltning sköts på ett betryggande sätt. VD ansvarar för att förse styrelsen med den information om bolaget och dess verksamhet samt de underlag som styrelsen i övrigt behöver för sitt arbete. Vad som ingår i den löpande förvaltningen beror främst på bolagets storlek och verksamhet. VD kan inom ramen för aktiebolagslagen samt av styrelsen beslutad

budget, affärsstrategi och attestinstruktion, fatta beslut i frågor som rör driften av bolaget. VD får som huvudregel däremot inte vidta större åtgärder som är principiellt viktiga för bolaget, som till exempel genomgripande förändringar av verksamhetsinriktning och/eller organisation, utan styrelsens godkännande. Vid brådskande ärenden kan VD ta beslut som vanligtvis tas av styrelsen om beslutet inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolaget. I sådant fall ska styrelsen så snart som möjligt informeras om åtgärden.

Utsedd VD i ett dotterbolag ska ha en kontinuerlig dialog och samspel med moderbolagets VD. VD/företrädare för kommunkoncernen ska vara aktiv i kommunkoncernens tillsammanssättningar samt alltid iaktta ett helhetsperspektiv med koncernnyttan i fokus. VD ska vara väl insatt i kommunens övergripande strategier, styrprinciper o s v samt den kommunala kompetensen som verksamheten/bolaget omfattas av.

2.6.1 Rekrytering av verkställande direktör

Före anställning av ny VD i dotterbolag till Skellefteå Stadshus AB ska dotterbolagets styrelse alltid samråda med Stadshus VD och styrelseordförande. I avtalsdiskussioner med VD, ska dotterbolagsstyrelsen utgå ifrån Skellefteå Stadshus mall för anställningsavtal. Anställningsavtal för VD i dotterbolaget ska fastställas av dotterbolagsstyrelsen i dialog med Stadshus VD och styrelseordförande.

2.7 Lekmannarevisorer

Lekmannarevisorerna utses av kommunfullmäktige och avbolagsstämman. Lekmannarevisorerna granskar om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt och på ett från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Lekmannarevisorernas rapportering till ägarna sker på årsstämman genom granskningsrapporten.

2.8 Yrkesrevisorer

Bolagets revisor utses av bolagsstämman för att granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning.

Bestämmelser om revisor ska finnas i bolagsordningen. Revisionen genomför upphandling för kommunens helägda bolag och föreslår revisorer och revisorssuppleanter. Revisorernas rapportering till ägarna sker på årsstämman genom revisionsberättelsen.

3 Formella styrdokument

3.1 Bolagsordning

Bolagsordningen är det grundläggande styrdokumentet och anger det kommunala ändamålet med verksamheten samt de kommunala befogenheterna som gäller förrespektive bolag. Utöver ett antal grundläggande regler för aktiekapital, styrelsesammansättning, räkenskapsår och vilka ärenden som ska förekomma på årsstämman, ska det anges att kommunfullmäktige ska få ta ställning innan ett kommunalt bolag fattar beslut i en fråga som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

3.2 Ägardirektiv

Kommunen utövar i de flesta fall sin styrning över sina helägda bolag genom ägardirektiv. Ett ägardirektiv är ett ensidigt riktat direktiv till bolaget från ägaren om krav och förväntningar på bolaget. Ägardirektiv fastställs för dotterbolagen till Skellefteå Stadshus och i förekommande fall dotterbolagens koncerner (underkoncerner). Kommunfullmäktige ska besluta om ägardirektiven, vilket innebär en beslutskedja från Skellefteå Stadshus via kommunstyrelsen till kommunfullmäktige. Skellefteå Stadshus bereder ägardirektivet inför kommunstyrelsens behandling och förslag till kommunfullmäktige. Förutom de av Skellefteå Stadshus helägda bolagen, kan det finnas delägda bolag där aktieägaravtal kräver att aktieägardirektiv ska lämnas till bolaget från respektive delägare. Till bolagens individuella ägardirektiv finns ett generellt ägardirektiv som ger mer vägledning kring årlig rapportering och principer som är generella för samtliga bolag, se bilaga nr 1.

3.3 Aktieägaravtal

I ett bolag med flera ägare ska ett aktieägaravtal alltid tecknas mellan delägarna. I aktieägaravtalet regleras delägarnas inbördes förhållanden samt reglerar viktiga områden för den kommunala prägel.

Aktieägaravtalet ska bland annat omfatta följande områden:

- Hur ska bolaget och verksamheten bedrivas?
- Vem har rätt att utse representanter till styrelsen?
- Vad ska gälla om en aktieägare vill sälja eller överlåta sina aktier?
- Vilka krav ska ställas på aktieägarnas engagemang i verksamheten?
- Hur ska behov av kapital i bolaget hanteras?
- Hur ska bolaget värderas i olika situationer?
- Får aktieägarna vara involverade i konkurrerande verksamhet?

Aktieägaravtalet, tillsammans med övriga handlingar rörande aktieförvärvet eller bolagsbildandet (t ex Aktieöverlåtelseavtal, bolagsordning, ägardirektiv etc.), ska alltid beslutas av kommunfullmäktige.

3.4 Övriga styrdokument

Bolagen omfattas av de styrdokument som gäller för Skellefteå kommun i tillämpliga delar. Bolagen ska fastställa egna styrdokument, men ska som regel inte ha lägre krav i sina riktlinjer, policys, principer eller regler än av kommunfullmäktige antagna styrdokument (gäller inte pensioner, löner, förmåner eller andra ersättningar). Om det är tillämpligt för verksamheten med lägre krav än kommunens styrdokument ska dialog föras med Skellefteå Stadshus VD och styrelse innan regelverket beslutas. Styrdokument för koncernen ska finnas tillgängliga för bolagen och distribueras så snart ett nytt styrdokument har fastställts.

3.4.1 Styrelsens arbetsordning

Varje år ska styrelsen i bolagen besluta om en arbetsordning för sitt eget arbete. Arbetsordningen innehåller en fördelning av arbetsuppgifter och en plan för styrelsearbetet under det kommande året. Den är ett komplement till aktiebolagslagens bestämmelser, bolagsordningen och bolagets ägardirektiv.

Arbetsordningen anger bland annat:

- Ansvar och arbetsuppgifter för styrelsen
- Styrelsemöten – innehåll etc
- Årshjul för styrelsens arbete

I styrelsens arbetsordning ska det också redovisas hur anmälan om jäv och avvikande mening ska hanteras på styrelsemötet. Följande skrivningar kan med fördel användas:

Jäv:

”Vid jäv eller annan orsak till frånvaro vid behandling av viss punkt på dagordningen ankommer det på ledamoten att omgående underrätta styrelsens ordförande så att ersättare hinner kallas. Ledamot/tjänstgörande ersättare som under pågående styrelsemöte inser att jäv föreligger, skall anmäla detta innan behandlingen av aktuellt ärende påbörjas. Vid jäv skall ledamot/tjänstgörande ersättare lämna sammanträdeslokalen och inte inträda i densamma förrän ordföranden låter meddela att behandlingen av aktuellt ärende är avslutad. Att en styrelseledamot i ett moderbolags styrelse även är ledamot i ett dotter- eller koncernföretag utgör inte en jävssituation (hänvisning till ABL 8 kap 23§), såvida inte beslutet som ska fattas avser något som är direkt kopplat till styrelseledamoten.”

Avvikande mening:

”Avvikande mening kan antecknas i styrelseprotokollet om ledamot anser att det styrelsebeslut som har tagits ej är för bolagets bästa. En sådan anteckning har betydande bevisvärde och betydelse vid en ansvarsbedömning enligt 29 kap. 1 § ABL (skadestånd) och 30 kap. 1 § ABL (brott). Ledamoten ska då se till att få sin avvikande mening noterad i protokollet samt att, i särskild bilaga till protokollet, redogöra för sin avvikande mening, alternativa förslag samt kommentera varför beslutet inte är för bolagets bästa.”

3.4.2 VD-instruktion

Varje år ska styrelsen besluta om en VD-instruktion. I instruktionen anges styrelsens riktlinjer och anvisningar till VD omfattande bland annat arbets- och ansvarsfördelningen mellan styrelsen och den verkställande direktören.

4 Bolagsstyrning i Skellefteå Stadshuskoncernen

Skellefteå Stadshus AB är moderbolag i koncernen med bland andra de rörelsedrivande dotterbolagen Skellefteå Kraft AB, Skelleftebostäder AB (Skebo), Skellefteå Industrihus AB, Skellefteå buss AB, Skellefteå City Airport AB, Skellefteå Science City AB och Skellefteå Kulturhus AB.

Därtill finns också delägda bolag såsom Skellefteå Museum AB och Västerbottensteatern AB som ägs tillsammans med Region Västerbotten, Visit Skellefteå AB och Byggrätt Norr AB som ägs tillsammans med näringslivet i Skellefteå kommun och ABI som ägs tillsammans med andra kommuner och organisationer i offentlig sektor etc.

4.1.3 KLG/VD-nätverk och koncernledningsgrupp

Kommundirektören, tillika VD i Skellefteå Stadshus AB, samlar och leder kommunens ledningsgrupp och de helägda bolagens VD:ar i en koncernledningsgrupp. Gruppen träffas cirka 4 ggr per år för att utbyta erfarenheter och arbeta med koncerngemensamma frågor och "tillsammansatsningar". Gruppens uppgift är att säkra en samordnad tillämpning av gällande ägardirektiv samt verka för Skellefteås utveckling och den gemensamma koncernnyttan. Utöver arbetet i koncernledningsgruppen finns andra forum där ledningen/andra representanter i kommunen och bolagen möts för att uppnå samordningsfördelar i specifika frågor av vikt för Skellefteås utveckling.

Samspelet mellan VD i moderbolaget och dotterbolagens VD:ar grundas på en kontinuerlig dialog.

4.1.3.1 Finansverksamhet och finansråd

Kommunledningskontorets avdelning Finans och juridik ansvarar för Stadshuskoncernens internbank. I arbetet ingår att följa utvecklingen för finansverksamheten för hela kommunkoncernen, bevaka det långsiktiga kapitalbehovet och att säkerställa att de finansiella riskerna följer finanspolicyn och de finansiella riktlinjerna.

Avdelningen är också beredande organ för ärenden inom finansverksamheten där kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige är beslutande organ. Det gäller t ex följande ärenden:

- Beslut om ändringar i finanspolicy, finansiella riktlinjer för Skellefteå kommun.
- Beslut om ram för extern upplåning för kommunkoncernen.
- Beslut om utlånings- och borgensramar för koncernbolag.
- Beslut om differentierade borgensavgifter för dotterbolagens upplåning.
- Beslut om extern direktutlåning och externa borgensåtaganden

I koncernen finns också ett finansråd, vars syfte är att arbeta med koncernens finansiella planering. Vid finansråden sker löpande finansiell samordning tillsammans med ekonomicheferna från de helägda bolagen Skellefteå Kraft AB och Skelleftebostäder AB. Finansrådet ska vara rådgivande i finansiella frågeställningar så som upplåning för kommande investeringar inom Skellefteå Stadshuskoncern.

4.1.3.2 Nätverk för stödfunktioner

I kommun- och bolagskoncernen sker samordning för "tillsammansatsningar" inom olika områden för helhetens bästa. Detta ska ge stöd för kommunen och de kommunägda bolagen att effektivt hantera gemensamma områden som rör Skellefteås utveckling eller exempelvis samordning i digitaliseringsfrågor, kompetensförsörjning, livslångt lärande, säkerhet och krisberedskap, administrativa tjänster, lokaler och upphandling av varor och tjänster enligt LOU. I utvecklingsstrategin Skellefteå 2030 anges prioriterade områden för Skellefteås utveckling.

Tjänstepersoner inom kommunledningskontoret och övriga förvaltningar arbetar på kommundirektörens, tillika VD i Skellefteå Stadshus AB, uppdrag med att samla exempelvis ekonomer, jurister, planeringsfunktioner som arbetar med bolagen i tillsammansatsningar, kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyten. I koncernen finns nätverk avseende exempelvis hållbarhetsfrågor, marknadsföring och kommunikation, kompetensförsörjning, digitalisering, säkerhets och beredskap samt juridik. Utöver de formella nätverken bildas olika grupperingar och nätverk tillfälligt eller kontinuerlig när behov identifieras i kommunkoncerngemensamma frågor.

4.2 Styrning av helägda dotterbolag och dess helägdadotterbolag

Skellefteå Stadshus AB är moderbolag i koncernen med bland andra de rörelsedrivande helägda dotterföretagen Skellefteå Kraft AB, Skelleftebostäder (Skebo), Skellefteå Industrihus AB, Skellefteå buss AB, Skellefteå City Airport AB, Skellefteå Science City AB och Skellefteå Kulturhus AB med dess helägda dotterbolag. Dessa styrs på följande sätt.

4.2.1 Bolagsordning

Utöver det som enligt aktiebolagslagen ska finnas med i bolagsordningen ska de helägda bolagens bolagsordningar innehålla följande:

- Kommunalt ändamål
- Kommunala befogenheter
- Att bolagets tillgångar tillfaller aktieägarna vid likvidation.
- Att styrelsen utses av kommunfullmäktige.
- Att minst en lekmannarevisor ska utses av kommunfullmäktige.
- Att kommunstyrelsens ledamöter har närvaro- och yttranderätt vid bolagsstämmor.
- Att kommunstyrelsen har rätt till information om bolaget.
- Att kommunfullmäktige, innan beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas i bolagets verksamhet, ska ges möjlighet att ta ställning till frågan.
- Att bolagsordningen inte får ändras utan beslut från kommunfullmäktige.

4.2.2 Ägardirektiv och instruktioner

Ägardirektiven anger uppdrag, ansvar, inriktning, mål och ekonomiska förutsättningar för det specifika bolaget, med utgångspunkt i det kommunala ändamålet, visionen ”en hållbar plats för en bättre vardag” och utvecklingsstrategin för Skellefteå kommun. Direktiven ska upprättas i samråd och i dialog med bolagen för att dessa ska kunna ta ansvar för det uppdrag och de förväntningar som läggs på bolagen och för att de också ska kunna ge inspel till förändrade ägardirektiv. Antagna ägardirektiv utgör utgångspunkt för bolagens affärsplaner, strategier, budget och andra styrande dokument. Hel- och delägda dotterbolag med underkoncerner till bolagen omfattas även av moderbolagets ägardirektiv.

Till bolagens individuella ägardirektiv finns ett generellt ägardirektiv som ger mer vägledning kring årlig rapportering och principer som är generella för samtliga bolag, se bilaga nr 1.

4.2.3 Övriga styrdokument

Övriga policys, riktlinjer samt budget och plan uttrycker Skellefteå kommuns viljeinriktning och lägsta ambitionsnivå för de olika sakområden som berörs. Bolagen ska i sin verksamhet, så långt det är möjligt, beakta sådana beslut så att efterlevnad av ägarens uttryckta vilja i möjligaste mån kan förverkligas.

4.2.4 Ägardialoger

Kommunens informella styrning över bolagen sker i de flesta fall genom ägardialoger. Dessa har som syfte att diskutera strategiskt viktiga frågor samt att följa upp ägardirektiven. Utgångspunkten för ägardialogerna är bolagens nulägesbeskrivning, måluppfyllelse och ekonomi.

Planeringsprocessen i de verksamhetsbedrivande dotterbolagen i Skellefteå Stadshuskoncernen inleds med ägardialoger mellan styrelsen i Skellefteå Stadshus AB och bolagsstyrelsernas presidier. Utöver detta sker exempelvis regelbundna möten mellan VD i Skellefteå Stadshus och VD:arna i dotterbolagen samt möten med ordförande och VD i Skellefteå Stadshus tillsammans

med ordförande och Vd:arna i dotterbolagen. VD:arna i dotterbolagen ska hålla VD i Skellefteå Stadshus AB löpande informerad om sin verksamhet och om frågor av större vikt. Det åligger även bolagsstyrelsernas ordförande och VD att löpande förankra utfallet av ägardialogerna i sina respektive styrelser. Grunden är en kontinuerlig dialog över kommunkoncerngränser.

Information om de helägda dotterbolagen ges till styrelsen i Skellefteå Stadshus AB utifrån en årlig planering av styrelsemöten för Skellefteå Stadshus. Vid varje informationstillfälle får styrelsen möjlighet att föra en dialog och att ställa frågor om bolagens verksamhet.

Uppkommer oförutsedda väsentliga händelser såsom tvister, krav från extern part, oegentligheter eller något annat som fått eller kan få konsekvenser för bolagets verksamhet ska information lämnas till styrelsen i Skellefteå Stadshus AB så snart det kan ske.

4.2.5 Övrig tjänstemannadiolog/avstämningsförfarande

Vid förberedande av olika ärenden med ekonomiska, skattemässiga eller juridiska inslag som kan t ex avse ingående av avtal för inköp och försäljning av tillgångar, dialog med Skatteverket eller andra myndigheter, upprättande av deklARATIONER osv finns avdelningen Finans och Juridik på kommunledningskontoret som en resurs för avstämning. Gäller ärenden frågor där den kommunala kompetensen behöver prövas ska Finans och Juridik alltid kontaktas inför hantering av ärendet.

4.2.6 Bolagsdag med årsstämmor eller individuella årsstämmor

Kommunstyrelsens ordförande kan bjuda in kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare, revisorer och bolagens styrelser till bolagsdagen med årsstämmor för de helägda verksamhetsbedrivande bolagen. Om bolagsdagen ej genomförs ska styrelsen i varje bolag planera in tidpunkt för årsstämma. Dotterbolagens årsstämmor ska genomföras före tidpunkten för årsstämman i Skellefteå Stadshus då koncernredovisningen ska omfatta alla dotterbolagens fastställda resultat- och balansräkningar.

4.2.7 Rutiner för uppföljning och rapportering

De helägda bolagen och dess helägda dotterbolag ska lämna in följande handlingar till Skellefteå Stadshus AB vilka ska vidarebefordras till kommunstyrelsen:

- protokoll från stämmor och styrelsens sammanträden (löpande efter varjesammanträde)
- bolagens delårsrapporter
- bolagets årsredovisning
- revisionsberättelse och granskningsrapport
- årlig bolagsstyrningsrapport
- övriga handlingar av vikt

Därutöver ska bolagets styrelse och verkställande direktör i förvaltningsberättelsen redogöra för hur den verksamhet som bolaget bedrivit under året har förverkligat det kommunala ändamålet. Bolagen ska rapportera beskrivande analyser med nyckeltal över bolagets måluppfyllelse och ekonomi. Måluppfyllelsen och bolagens ekonomi rapporteras per tertial i delårsrapporter, delårsbokslut och årsbokslut till styrelsen i Skellefteå Stadshus AB. Rapporteringen kan ske gemensamt för ett helägt bolag och dess dotterbolag.

Skellefteå Stadshus AB följer också upp bolagens måluppfyllelse och ekonomi vid ägardialogerna.

4.2.7.1 Informationsärenden till Skellefteå Stadshus AB

Bolagen ska i ett så tidigt skede som möjligt informera Skellefteå Stadshus AB om viktigare händelser och risker som påverkar eller kan komma att påverka bolagets anseende, ekonomi eller utveckling. Berör ärendet ett förvärv av bolag eller ägarandel i bolag ska informationen som huvudregel lämnas innan förvärvet genomförs. Är förvärvet av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska frågan underställas kommunfullmäktige. Se nedan 4.2.7.3.

Informationen kan ske genom ägardialog, inspel i VD-rapport eller som ett informationsärende på ett styrelsemöte i Skellefteå Stadshus AB.

4.2.7.2 Bildande av aktiebolag

I de fall aktiebolag bildas som ett led i ett kortvarigt ägande i samband med t ex försäljning av en tillgång ska information lämnas till styrelsen i Skellefteå Stadshus AB innan bolagsbildningen aktualiseras. Därefter kan bolaget bildas av ägaren (koncernbolaget i Skellefteå Stadshus AB). Se även 2.1. Det innebär att styrelse utses som motsvarar det blivande ägarbolagets styrelse samt motsvarande val av yrkesrevisor. I bolagsordning behöver inte anpassning ske utifrån kommunallagen 10 kap 3§.

4.2.7.3 Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt

Av kommunallagen framgår att kommunfullmäktige ska få ta ställning innan ett kommunägt bolag fattar beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt (se exempel under punkt 2.1). För att säkra fullmäktiges kontroll gäller det som beskrivs nedan.

Styrelsen i Skellefteå Stadshus AB ska först överväga om frågan för bolaget eller dess dotterbolag är av sådan principiell beskaffenhet eller av större vikt att kommunfullmäktige ska ta ställning i frågan innan bolagets styrelse fattar sitt beslut.

Om Skellefteå Stadshus AB anser att frågan är av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska kommunfullmäktige ges möjlighet att ta ställning till frågan. För det fall Skellefteå Stadshus AB inte bedömer att frågan är av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska Skellefteå Stadshus AB meddela det till dotterbolaget som därefter kan ompröva sitt beslut att begära kommunfullmäktiges ställningstagande. Som vägledning när ett ärende är förknippat med en nivå som kan definieras som principiellt viktig beloppsmässigt används 200 miljoner kronor som beloppsgräns.

Ärenden som rör revideringar av finansreglementen, ändringar i eller nya utlånings- och borgensramar samt övriga ärenden av finansiell karaktär bereds av kommunledningskontoret avdelning Finans och juridik för att sedan underställas kommunstyrelsen för vidare beslut av kommunfullmäktige.

4.2.8 Ekonomistyrning

4.2.8.1 Allmänt

Bolagens främsta syfte är att på ett effektivt sätt fullgöra sina uppdrag. Syftet varierar och är för vissa bolag inte att redovisa största möjliga vinst. Ekonomiska mål fastställs i ägardirektiven för respektive bolag.

Koncernstyrelsen ska inom ramen för gällande skattelagstiftning planera och samordna bolagens bokslut på ett så fördelaktigt sätt som möjligt för Skellefteå Stadshuskoncern.

Bolagen ska i övrigt förvalta sin fasta egendom så effektivt att den behåller eller ökar sitt värde.

4.2.8.2 Budget och plan

Skellefteå Stadshuskoncernen ska presentera en årlig budget. Vidare ska koncernstyrelsen lämna underlag till fullmäktige för dess arbete med Strategisk plan och budget. Underlaget ska innehålla ekonomiska och verksamhetsmässiga nyckeltal samt mål som bolagskoncernen för aktuell planeringsperiod har för avsikt att följa upp.

4.2.8.3 Utdelning, koncernbidrag och aktieägartillskott

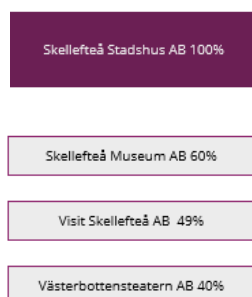
Beslut om förslag till utdelning från Skellefteå Stadshus AB till kommunen tas i regel i samband med att kommunen fastställer Budget och plan. Beslut om utdelning fattas slutligt vid Skellefteå Stadshus AB:s årsstämma. Skellefteå kommun eftersträvar en effektiv och sund kapitalförvaltning. Bolag i bolagskoncernen ska, om inget annat anges i särskilt ägardirektiv, över tid ha nyckeltal som säkerställer en effektiv kapitalstruktur i kombination med en för branschen rimlig finansiell risk. De långsiktiga finansiella målen och nyckeltalen fastställs för respektive bolag i ägardirektivet.

Moderbolaget ska vara finansiellt förberett för att vid behov kunna ge koncernbidrag eller aktieägartillskott till dotterbolag. Bolagen ska medverka i resultatutjämnning inom Skellefteå Stadshus AB samt efter beslut lämna årlig utdelning eller koncernbidrag till Skellefteå Stadshus AB.

Koncernbidrag inom bolagskoncernen beslutas av Skellefteå Stadshus AB. Koncernbidragen fastställs i samband med att årsredovisningen behandlas vid respektive bolags årsstämma. Respektive bolag ska varje år disponera resultatet så att det, i förekommande fall, fastställda resultatdisposition i form av koncernbidrag eller utdelning till ägaren kan uppfyllas. I de fall det finns aktieägaravtal, är det avtalet som blir styrande för resultatdispositionen.

4.3 Styrning av delägda bolag

Skellefteå Stadshus AB är delägare i följande bolag och med följande andelar:

Bolagsdiagram daterat 2023-11-15

Bolagen Skellefteå Museum AB och Västerbottensteatern AB ägs tillsammans med Region Västerbotten. Visit Skellefteå AB och Byggrätt Norr AB ägs tillsammans med näringslivet i Skellefteå kommun. ABI ägs tillsammans med andra kommuner och organisationer i offentlig sektor etc.

4.3.1 Aktieägaravtal

I ett bolag med flera ägare ska ett aktieägaravtal alltid tecknas mellan delägarna. I aktieägaravtalet regleras delägarnas inbördes förhållanden samt reglerar viktiga områden för den

kommunala prägeln. Skellefteå Stadshus har genom aktieägaravtal fått ett proportionerligt inflytande och ansvar. Frågor som rör finansiering, utträde och avtalstid regleras även i avtalet. Se även 3.3.

4.3.2 Bolagsordning

Utöver det som enligt aktiebolagslagen ska finnas med i bolagsordningen, ska de delägda bolagens bolagsordningar innehålla de punkter som framgår under rubriken ”4.2.1 Bolagsordningen” ovan i en omfattning som är rimlig med hänsyn till ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

4.3.3 Ägardirektiv

Skellefteå Stadshus AB utfärdar ägardirektiv tillsammans med övriga ägare för delägt bolag i syfte att uppnå en adekvat styrning av bolaget. Vid styrningen är hantering, reducering och uppföljning av risker av särskild betydelse.

4.3.4 Information till Skellefteå Stadshus AB

Bolagen omfattas av samma rutiner vad gäller information, löpande avrapporteringar avseende väsentliga händelser eller av principiell karaktär, som de helägda bolagen.

4.3.5 Rutin för uppföljning

Skellefteå Stadshus följer upp de delägda bolagens verksamhet och ekonomi som de helägda bolagen. Utfallet för delägda bolag rapporteras genom delårs- och årsbokslut till Skellefteå Stadshus.

De delägda bolagen ska årligen inlämna en bolagsstyrningsrapport. Uppgifterna i rapporten är till stöd för kommunstyrelsens uppsiktsplikt och ger en översiktlig bild över året som gått.

4.3.6 Delägda bolags förvärv av aktier i andra bolag

För att skapa lönsam tillväxt kan det vara aktuellt för ett delägt bolag att förvärva aktier i olika utvecklingsbolag. Ett sådant förvärv ska vara förenligt med den kommunala kompetensen. Innan förvärv genomförs görs en analys och bedömning av förvärvets risker, såväl finansiella som affärsmässiga.

4.3.7 Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt

För de bolag där det i bolagsordningen har angetts att kommunfullmäktige, innan beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas i bolagets verksamhet, ska ges möjlighet att ta ställning till frågan gäller samma rutiner som framgår under rubriken 4.2.7.3.

4.3.8 Ägarsamråd och dialoger

För de bolag som ägs tillsammans med Region Västerbotten hålls ägarsamråd två gånger per år. På ägarsamråden förs en dialog om uppdatering av ägardirektiven samt frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

4.4 Offentlighetsprincipen

Allmänheten har på begäran rätt att ta del av de kommunägda bolagens allmänna handlingar som offentliga handlingar enligt samma grunder som för kommunal verksamhet, med skyndsam handläggning.

Styrelserna i bolagen bör i syfte att uppfylla offentlighetsprincipens krav på skyndsamt handläggning delegera beslutanderätten i frågor som rör allmänna handlingars offentlighet till VD och dennes ersättare.

5 Styrning av kommunens direktägda bolag

De bolag som återfinns i matrisen nedan kallas för direktägda bolag med ägarintresse överstigande 20%.

Bolagsdiagram daterat 2023-11-15

.Bolaget är ett fastighetsförvaltande bolag som ägs direkt av Skellefteå kommun.

5.1 Bolagsorgan

5.1.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen utövar på uppdrag av kommunfullmäktige ägarrollen över de direktägda bolagen. Kommunfullmäktige utser ombud för kommunens aktier i direktägda bolag vid bolagsstämmor och kommunstyrelsen lämnar instruktion till hur ombuden ska rösta på stämman. Respektive bolag utser ombud till bolagsstämmor i de av dem ägda bolagen. Ombuden väljs för mandatperiod alternativt kalenderår.

Kommunstyrelsen ansvarar även för att leda och samordna planering och uppföljning av direktägda bolag.

Kommunstyrelsen har beredningsansvar för:

- bolagsordningar för direktägda bolag
- ägardirektiv till direktägda bolag
- kommunfullmäktiges ställningstagande i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan beslut fattas i direktägda bolag

Tjänsteperson vid Finans- och juridik biträder kommunstyrelsen vid utövandet av ägarrollen.

5.1.2 Bolagsstyrelsen

Styrelsens huvuduppdrag är att säkerställa att bolagen lever upp till ägarens förväntningar, mål och instruktioner genom att bryta ner målen i t ex affärsplaner och strategier utifrån vad som är relevant för bolagets verksamhet och omfattning. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsen rapporterar till kommunstyrelsen enligt utfärdade anvisningar. Se punkterna 5.2.3 och 5.2.4 nedan.

Styrelserna ska årligen upprätta en arbetsordning för sitt arbete och i förekommande fall en VD-instruktion. I instruktionen anges arbets- och ansvarsfördelningen mellan styrelsen och den verkställande direktören.

5.2 Styrning

5.2.1 Bolagsordning

Utöver det som enligt aktiebolagslagen ska finnas med i bolagsordningen ska de direktägda bolagens bolagsordningar innehålla de punkter som framgår av rubriken "4.2.1 Bolagsordningen" ovan i en omfattning som är rimlig med hänsyn till ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. Ägaren ska sträva efter att så många punkter som möjligt tas med i bolagsordningen.

Lekmannarevisorer ska som huvudregel utses i direktägda bolag.

5.2.2 Ägardirektiv

Ägardirektiven anger i förekommande fall uppdrag, ansvar, mål och ekonomiska förutsättningar för det specifika bolaget med utgångspunkt i det kommunala ändamålet. Direktiven ska upprättas i samråd med bolaget för att det ska kunna ta ansvar för det uppdrag och deförväntningar som läggs på bolaget. Antagna ägardirektiv utgör utgångspunkt för bolagets affärsplaner, strategier, budget och andra styrande dokument. Ägardirektivet upprättas inte för de fall då verksamheten är vilande eller har till avsikt t ex att äga en tillgång.

5.2.3 Rutin för uppföljning

Verksamheten, och i förekommande fall mål i ägardirektiv, följs upp genom delårsrapporter, delårsbokslut och årsbokslut eller enligt överenskomna fastställda rutiner med respektive bolag.

Bolagen ska i sin planering beakta ägarkommunernas tidplan för rapportering av bokslut, delårsrapporter och övrig information som ska lämnas.

Bolagen ska lämna in följande handlingar till kommunstyrelsen:

- protokoll från stämmor och styrelsens sammanträden (löpande efter varje sammanträde)
- bolagets årsredovisning
- revisionsberättelse och granskningsrapport
- årlig bolagsstyrningsrapport inför kommunstyrelsens beslut rörande uppsiktsplikten
- övriga handlingar av större vikt

Därutöver ska bolagets styrelse och verkställande direktör i förvaltningsberättelsen redogöra för hur den verksamhet som bolaget bedrivit under året har förverkligat det kommunala ändamålet.

5.2.4 Information

För samtliga direktägda bolag gäller att bolaget eller dess ägarbolag ska, i ett så tidigt skede som möjligt, informera kommunstyrelsen om viktigare händelser och risker som påverkar eller kan komma att påverka bolagets anseende, ekonomi eller utveckling.

5.2.5 Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt

I direktägda bolag där det i bolagsordningen anges att kommunfullmäktige ska ges möjlighet att ta ställning i frågor som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt (se exempel under punkt 2.1), gäller att sådana frågor ska underställas fullmäktige för ställningstagande innan bolagets styrelse eller bolagsstämman fattar beslut.

Bolagen ska i god tid informera kommunstyrelsen om frågor som kan bli föremål för fullmäktiges ställningstagande.

6 Intresseföretag (delägda bolag) ägda inom koncernen

6.1 Val av styrelseledamöter, styrelsens sammansättning och styrelseuppdraget

I de fall förvärv av andelar eller aktier sker i ett företag som ägs tillsammans med annan aktör och innehavet kan godkännas utifrån den kommunala kompetensen, ska styrelseledamöter utses. Huvudregeln är att ägarintresse inom Stadshuskoncernen ska vara förenat med styrelseplats eller utsedd ledamot i valberedningen, undantag kan dock göras.

7 Övrigt

7.1 Val av styrelseledamöter, styrelsens sammansättning och styrelseuppdraget

En styrelsenomineringsprocess genomförs när val till kommunfullmäktige har hållits. Ledamöter och i förekommande fall suppleanter utses därefter av kommunfullmäktige från den årsstämma som hålls efter det att allmänna val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den årsstämma som hålls efter nästkommande val, det vill säga en period om högst fyra år. Nomineringar kan även ske vid andra tidpunkter. Ledamöter och suppleanter kan utses för kortare mandatperioder.

Som huvudregel utser kommunfullmäktige samtliga styrelseledamöter och i förekommande fall ersättare som kommunen och dess helägda eller delägda bolag har rätt att utse. Om suppleanter utsetts bör rollen regleras i styrelsens arbetsordning. Utgångspunkten är att om det finns utsedda suppleanter ska de kallas till styrelsemötena och icke tjänstgörande suppleanter ska ha rätt att närvara och yttra sig på styrelsemötena.

Styrelsen ska ha rätt samlad kompetens, erfarenhet och bakgrund för att kunna förvalta bolagets angelägenheter med integritet och effektivitet. Genom att ta in ledamöter med varierad bakgrund får styrelsen bredare kompetens och förbättrad dynamik.

En styrelseledamot är syssloman i förhållande till bolaget. Det innebär att ledamoten är skyldig att ägna uppdraget den tid och omsorg som erfordras för att på bästa sätt tillvarata bolagets intresse. En styrelseledamot ska verka för att kommunens ändamål med verksamheten, så som det

kommer till uttryck i bolagsordning och ägardirektiv, förverkligas.

Ledamöter och suppleanter utsedda av kommunfullmäktige ska genomgå en introduktionsutbildning om bolaget, dess verksamhet, organisation, marknad med mera samt en styrelseutbildning.

7.1.1 Externa ledamöter

För val i dotterbolag avseende ej politiskt tillsatta styrelseledamöter bereds valen inför bolagsstämman av moderbolagets VD och ordförande i förening. Förslaget till nya styrelseledamöter lämnas sedan till kommunfullmäktige för beslut. I de fall där bolaget avser ett bolag som bildas för att så snart som möjligt avyttras får beslut om förslag till styrelseledamöter fattas av kommunstyrelsen.

7.1.2 Ersättning till förtroendevalda styrelseledamöter, suppleanter och lekmannarevisorer

Bestämmelser om ekonomisk ersättning till förtroendevalda har sin grund i kommunallagen där det anges att kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för ersättning. Kommunfullmäktige fattar vid varje ny mandatperiod beslut om ekonomisk ersättning till kommunens förtroendevalda i ett arvodesreglemente. Bestämmelserna gäller bland annat för ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, nämnder och kommunalförbund.

Kommunfullmäktige har fastställt ett separat reglemente för av Skellefteå ägda bolag, i detta anges att reglementet gäller för ordförande, vice ordförande, styrelseledamöter och -ersättare, ombud vid bolagsstämma samt ersättare för dessa, lekmannarevisorer samt ersättare för dessa i de bolag där Skellefteå kommun, direkt eller indirekt, äger mer än 50% av aktierna.

För bolag där Skellefteå kommun, direkt eller indirekt, äger mindre än 50% av aktierna, och arvodesbestämmelser inte framgår i av kommunfullmäktige godkänt aktieägaravtal eller bolagsordning, ska fullmäktige, när förtroendevald väljs till styrelseuppdrag, också ange vilket arvode som ska utgå.

7.2 Uppdateringar och ändringar

Administrativa uppdateringar av dokumentet delegeras till kommunstyrelsen, såsom till exempel uppdateringar avseende bolag som kommunen förvärvat, borttagande av bolag som kommunen sålt, förändringar av aktieandelar, ändring av bolagsnamn, följdändringar på grund av ändringar i av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige beslutade handlingar eller dylikt får genomföras av avdelningen Finans och juridik på kommunledningskontoret. Övriga ändringar ska beslutas av kommunfullmäktige. Årlig uppdatering ska ske för att hålla dokumentet aktuellt med förändringar i organisationsschema, hänvisningar till lagar och regler osv.

Bilaga 1**Generellt ägardirektiv**

Det generella ägardirektivet fastställer att kommunägda bolag (med en offentlig ägarandel >50 %, och vid ett minoritetsägande i rimlig omfattning) ska:

- Bidra till att kommunvisionen, utvecklingsstrategin och kommunens inriktningsmål nås
- I samråd med kommunen och övriga koncernbolag, söka lösningar som tillgodoser kommunens gemensamma intressen från ett helhetsperspektiv. (koncernnyttan)
- Följa kommunens policy för god ekonomisk hushållning och som huvudregel driva verksamheten ekonomiskt självbärande (utan kommunala bidrag) och generera skälig avkastning på insatt kapital
- Beakta övriga av fullmäktige/moderbolagets styrelse särskilt beslutade styrdokument som avser kommunkoncernen. Om bolaget fastställt egna interna regler som är striktare än kommunens så gäller dessa.
- För kommunstyrelsens uppsiktsplikt löpande ge tillgång till styrelseprotokoll och information kring väsentliga händelser
- I årsredovisning, eller i särskild bolagsstyrningsrapport, årligen till kommunstyrelsen lämna information om:
  - Verksamheten bedrivits i enlighet med kommunalt ändamål/befogenhet
  - Eventuella frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som överlämnats till fullmäktige att ta ställning till
  - Utvärderingen av styrelse och VD:s arbete, och om ledamot/VD har (eller under året haft) uppdrag/intresse i företag som bolaget har (eller under året haft) affärsförbindelser med eller som är verksamt i samma bransch
  - Hur den interna kontrollen och riskhanteringen är organiserad och har fungerat
  - Samarbetet med revisorer och lekmannarevisorer
  - Om kommunstyrelsen utöver ovanstående information även efterfrågar ytterligare eller kompletterande information för att uppfylla uppsiktsplikten, utan dröjsmål lämna sådan information till kommunstyrelsen.

Bolagens deltagande i beredskapsarbete och krishantering

Ett stort antal av de kommunägda bolagen bedriver samhällsviktiga verksamheter. Det är därför av stor vikt att kommunen och de kommunägda bolagen samordnar, samplanerar, samverkar och samövar med det gemensamma syftet att stärka beredskapen och förmågan att gemensamt hantera såväl små som stora kriser.

Kommunala hel- och majoritetsägda bolag ska därför delta i det kommunala arbetet med beredskap och krishantering. De delägda bolagen ska delta vid behov.

Ytterligare information återfinns i regelverket riktlinjer för krisberedskap som beslutades av kommunfullmäktige 2023-10-24 § 317.

Bilaga 2

Löpande ägarstyrning - tid- och aktivitetsplan

Beslut vid årsstämmor och kommunfullmäktige

April-juni

Årsstämman beslutar om/utser:

2. Resultat- och balansräkning, disposition av vinst eller förlust och ansvarsfrihet för styrelse och VD samt i förekommande fall anta ny bolagsordning och/eller ägardirektiv
3. Av kommunfullmäktige utsedda styrelseledamöter och lekmannarevisorer
4. Val av yrkesrevisor
5. Arvoden till styrelsen och lekmannarevisorer efter regler för förtroendevalda som fastställts av kommunfullmäktige. Eventuellt beslut i kommunfullmäktige gällande förändring av arvodet under perioden mellan årsstämmorna, ska i förekommande fall gälla även för styrelser och lekmannarevisorer
6. Arvoden till yrkesrevisorer och ersättare

Kommunfullmäktige beslutar om:

1. Kommunkoncernens årsredovisning och bolagsstyrningsrapporter från de kommunägda bolagen
2. Fastställande av kommunstyrelsen rapportering av resultat från utövad uppsiktsplikt, bolagskoncernen
3. Delårsrapport för Skellefteå kommun Tertial 1 (januari-april) inkl. information om de kommunägda bolagen

September-november

Kommunfullmäktige beslutar om/utser:

1. Delårsrapport för Skellefteå kommunkoncern Tertial 2 (maj-augusti) inkl. information om de kommunägda bolagen.
2. Investeringsramar och borgensavgifter samt låneramar för de kommunägda bolagen.
3. Ägarombud
4. Budget i kommunägda bolag

December

Kommunfullmäktige beslutar om:

1. Resultat- och balansbudget för de kommunägda bolagen för de kommande tre kommande åren inklusive investeringsbudget för de tio kommande åren.
2. Uppföljning av intern kontroll samt ny plan för kommande år.
3. Styrelseledamöter och lekmannarevisorer (i förekommande fall, se ovan) samt ägarombud (inkl. ersättare) för samtliga, av Skellefteå kommun, direkt eller indirekt helägda aktiebolag. För övriga delägda bolag utser kommunfullmäktige ledamöter enligt gällande aktieägaravtal och/eller ägardirektiv.

Övriga beslut

Kommunfullmäktige beslutar om:

Eventuella förändringar av bolagsordningar och ägardirektiv sker utifrån identifierade behov av förändringar eller löpande översyn.

Eventuella förändringar av arvodesbestämmelser.

Bilaga 3

Lathund vid förvärv av nytt bolag eller nybildande av bolag inom kommunkoncernen

Nybildande av bolag

Tillämpliga delar ska även genomföras vid köp av befintliga bolag. Först ska ärende ha lämnats till Skellefteå Stadshus AB styrelse enligt 4.2.7.1 där det antingen beslutat om att bolaget inte avser en kommunal angelägenhet eller inte ger olika hantering. En förutsättning för att kunna bilda ett bolag är att det avser kommunal angelägenhet och då ska ärendet beslutas av kommunfullmäktige vad gäller bolagsordning, styrelse, lekmannarevisorer etc.

Process

1. Förstudie: Vad ska åstadkommas? Hur och när? Samverkan? Finansiering? Varför ska det bildas ett aktiebolag? Finns andra lämpliga associationsform eller är det lämpligare med kommunal förvaltning?

Kommunledningskontoret (Ekonomi, finans och juridik) utreder lämplig associationsform och förbereder eventuellt inköp av lagerbolag. Kommunledningskontoret utreder också frågan om bolaget ska ingå i koncernen Skellefteå Stadshus AB.

2. Stiftelseurkund (obligatoriskt styrdokument): Ska skickas in till Bolagsverket när aktiebolaget anmäls för registrering. Dokumentet visar att det finns ett formellt beslut om att starta ett aktiebolag. Den som startar ett aktiebolag kallas stiftare, *se instruktion för stiftelseurkund nedan*

3. Samägande: Vid samägande med annan juridisk person ska det alltid tecknas ett aktieägaravtal (konsortialavtal). Det är ett avtal mellan de största ägarna i ett bolag och reglerar verksamheten samt fastställer styrelsernas sammansättning, bolagets högsta ledning, finansiering och försäljning av aktier, *se instruktion för aktieägaravtal nedan*

4. Bolagsordning (obligatoriskt styrdokument): Ska skickas in till Bolagsverket när aktiebolaget anmäls för registrering. Bolagsordningen är företagets samling med regler, *se instruktion för bolagsordning nedan*

5. Ägardirektiv: I Skellefteå kommun ska det som regel alltid tas fram ägardirektiv för de kommunägda bolagen, undantag kan göras i vissa fall t ex där ett ägardirektiv för ett helägt dotterbolag kan omfatta även dotterdotterbolag

6. Valberedning: Valberedningen ska informeras i god tid före ett bolagsbildande. Valberedningen lämnar sitt förslag till styrelse, lekmannarevisorer och ägarombud (inkl. ersättare)

7. Beslutsordning (när samtliga delar enligt ovan finns framtagna):

a. Kommunstyrelsens arbetsutskott om verksamheten avser en kommunal angelägenhet (om bolaget ska ingå i Skellefteå Stadshus: Styrelsen i Skellefteå Stadshus AB tar först ett villkorat beslut (... under förutsättning att KS/KF godkänner ...). Om verksamheten inte avser kommunal angelägenhet enligt beskrivning 4.2.7.1 så ska beslut med godkännande ske av Skellefteå Stadshus styrelse.

- b. Kommunstyrelsen
- c. Kommunfullmäktige
- d. Extra bolagsstämma för fastställande av samtliga bolagsdokument, styrelse och revisorer/suppleanter
- e. Registrering hos Bolagsverket
- f. Första styrelsemötet i det nybildade bolaget: Styrelsen utser VD, arbetsordning för styrelse och VD, firmatecknare samt övriga styrdokument för internkontroll m.m.

Stiftelseurkund

Är ett dokument som visar att det finns ett formellt beslut om att starta ett aktiebolag. Den som startar ett aktiebolag kallas stiftare. En stiftare har inte något med styrelsen att göra men självklart kan en stiftare och en styrelsemedlem vara en och samma person. I de fall kommunen förvärvar ett tidigare redan bildat bolag (t.ex. så kallat Lagerbolag) är stiftelseurkund redan upprättad.

Stiftelseurkunden ska innehålla:

- Datum för stiftandet
- Hur mycket som ska betalas för varje aktie
- Hur många aktier varje stiftare tecknar sig för
- Vilka som ska sitta i styrelsen, dvs. namn, adress och personnummer för styrelseledamöter och i förekommande fall inval av styrelsesuppleanter, revisorer, revisorssuppleanter och lekmanna-revisorer
- Det först föreslagna företagsnamnen
- Att aktierna kan betalas med apportegendom – om det är aktuellt. Apportegendom innebär att en stiftare betalar sina aktier med egendom i stället för pengar.

Stiftelseurkunden ska vara undertecknad av alla stiftarna. Är stiftaren en juridisk person ska behörig firmatecknare skriva under stiftelseurkunden. Stiftelseurkunden ska vara i original eller bestyrkt kopia och får inte vara äldre än 6 månader.

Aktieägaravtal/konsortialavtal

Det är ett avtal mellan de största ägarna i ett bolag och reglerar verksamheten samt fastställer styrelsernas sammansättning, bolagets högsta ledning, finansiering och försäljning av aktier.

Några viktiga punkter som bör finnas med är:

- Vilka som är ingående delägare
- Bolagets syfte, hur ska bolaget och verksamheten bedrivas
- Vad som gäller för bolagsstämma och styrelse, vem har rätt att utse representanter till styrelsen
- Arbetsfördelning mellan delägare, vilka krav ska ställas på aktieägarnas engagemang i verksamheten
- Hur ska behov av kapital i bolaget hanteras
- Fördelning av eventuella överskott
- Hur aktierna ska värderas, vad ska gälla om en aktieägare vill sälja eller överlåta sina aktier. Hur ska bolaget värderas i olika situationer

Bolagsordning

När bolaget anmäls för registrering hos Bolagsverket ska alltid företagets bolagsordning skickas in. Bolagsordningen är företagets samling med regler och ska alltid innehålla (särskild mall finns framtagna):

- Företagets namn

- Styrelsen säte
- Företagets verksamhet
- Fullmäktiges rätt att ta ställning
- Det registrerade aktiekapitalet eller de lägsta och högsta aktiekapital som är tillåtet
- Antalet aktier
- Styrelse: Antal ledamöter samt för vilken period som ledamöterna är valda
- Revisorer, inkl. lekmannarevisorer
- Hur kallelsen till bolagsstämman (årsstämman) ska ske
- Eventuellt vilka ärenden som ska finnas med på årsstämman
- Räkenskapsåret
- Regler för bolagets likvidation

I bolagsordningen kan man också ta in olika frivilliga paragrafer, så kallade förbehåll, som gäller aktierna och aktiekapitalet.

Ägardirektiv

I Skellefteå kommun ska det som regel alltid tas fram ägardirektiv för de kommunägda bolagen. Undantag kan göras i vissa fall.

Skellefteå kommun som ägare använder både generella och specifika ägardirektiv. De generella ägardirektiven gäller för kommunägda bolag, med en offentlig ägarandel över 50 procent, och vid ett minoritetsäggande i rimlig omfattning. I de generella direktiven framgår bland annat att bolaget ska samråda med kommunen och övriga koncernbolag samt följa och bidra till kommunvisionen, policy för god ekonomisk hushållning, kommunens värdegrund, m.m. I de generella direktiven framgår också när bolaget ska lämna information till kommunstyrelsen.

De specifika ägardirektiven innehåller mer information och beskriver bland annat ägarens verksamhetsmässiga och ekonomiska/finansiella mål för bolaget. Ägardirektiven beskriver också mer i detalj i bolagets uppdrag utifrån bolagsordningen. De specifika ägardirektiven bereds i samråd med varje enskilt bolag och ingår som en naturlig del Skellefteå kommunkoncerns årliga övergripande budgetprocess. En gång varje mandatperiod ska en djupare genomgång och revidering ske av bolagens specifika ägardirektiv.

Bilaga 4

Instruktion för ombud vid årsstämma

Årsstämmor kommer att hållas under våren.

Styrelsen för Skellefteå Stadshus AB föreslår kommunstyrelsen besluta

att instruera ombuden för Skellefteå Stadshus AB:s aktier i respektive dotterbolag att

- Fastställa resultat och balansräkning
- Godkänna styrelsernas förslag till resultatdisposition
- Bevilja ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktörer
- Anta av kommunfullmäktige beslutad nya principer för ägarstyrning, om kommunfullmäktige beslutat om ändring.
- Anta ny bolagsordning i de fall kommunfullmäktige beslutat om ändring
- Anta nytt ägardirektiv i de fall kommunfullmäktige beslutat om ändring
- Anta nya styrdokument i allmänhet, i de fall kommunfullmäktige beslutat om sådana som är tillämpliga för visst/vissa bolag
- Anta av kommunfullmäktige utsedda ledamöter i styrelser i de fall kommunfullmäktige beslutat om ändring
- Anta av kommunfullmäktige utsedda lekmannarevisorer i de fall kommunfullmäktige beslutat om ändring
- Godkänna förslag om att ersättningar till styrelse ska utgå enligt fastställda arvoden av kommunfullmäktige
- Godkänna förslag om att ersättning till yrkesrevisor ska utgå enligt anbud samt att ersättning till lekmannarevisorer ska utgå enligt fastställt arvode av kommunfullmäktige
- I övrigt företräda ägaren vid stämman.

Dokumentinformation

Dokumentet har fastställts av:

Informationsägare:

Dokumentet gäller för:

Dokumentet gäller från och med:

Dokumentet gäller till och med:

Kommunfullmäktige 2024-02-06 § 15

Ekonomichef

Hela organisationen Skellefteå kommun

2024-02-14

Tillsvidare

www.skelleftea.se